
Socialdepartementet
Dnr S2026/00236

Remissyttrande över Rättssäker samhällsvård för barn och unga

Sammanfattning

Region Norrbotten ställer sig i huvudsak positiv till utredningens ambition att stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten för barn och unga som vårdas enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Region Norrbotten ställer sig dock tveksam till delar av förslagen, eftersom dessa innebär ett utökat uppdrag för hälso- och sjukvården, särskilt barn- och ungdomspsykiatri (BUP). För BUP innebär förslagen en förskjutning av uppdraget med krav på ökad sakkunnig medverkan, större tillgänglighet och ökad skriftlig dokumentation.

Ökad efterfrågan på specialiserad psykiatrisk sakkunskap i rättsliga sammanhang riskerar att tränga undan klinisk vård om resursfrågan inte hanteras. Vidare behöver BUP:s roll i LVU-processen preciseras som sakkunnig funktion snarare än som generell resurs, och reformerna bör följas av finansiering och planerat tjänsteutrymme inom regionerna.

Region Norrbottens synpunkter

3 Ökad sakkunskap i LVU-processen

Region Norrbotten instämmer i att ökad sakkunskap kan stärka barns rättigheter och rättssäkerhet. Regionen anser dock att ökad sakkunskap i LVU-processen, i både socialnämnder och domstolar, innebär konsekvenser för hälso- och sjukvården och ställer sig därför tveksamt till förslaget. BUP lyfts särskilt fram som en central kunskapsbärare när det gäller bedömningar av barns och ungas psykiska hälsa, risker, samsjuklighet och vårdbehov.

Detta innebär att BUP förväntas bidra tidigt i socialtjänstens utredningar, lämna intyg, utlåtanden och bedömningar som kan utgöra avgörande underlag i LVU-ärenden samt i ökad utsträckning bistå domstolar som sakkunnig. BUP:s roll utvecklas därmed från att i första hand vara vårdgivare till att även vara en rättsprocessnära och sakkunnig aktör. Detta riskerar att konkurrera med kärnuppdraget – specialiserad psykiatrisk vård – om inte tydliga gränsdragningar, prioriteringsprinciper och resursförstärkning genomförs.

Regionen efterfrågar därför förtydligande kring vid vilken problematik BUP ska involveras. Utredningen utgår från att sakkunskap ska tillföras, men preciserar inte tillräckligt när specialistpsykiatriks bedömning är nödvändig respektive när primärvården kan utgöra första instans. Även rollfördelning i LVU-relaterade

bedömningar behöver förtydligas, särskilt om BUP:s insatser ska vara rådgivande, behandlande och/eller utredande samt i vilka situationer.

Region Norrbotten anser även att det krävs tydliga nationellt samordnade rutiner för hur uppgifter ska hanteras mellan nivåer utan att öka risken för otydligt ansvar eller rättsosäker hantering. Utan sådana förtydligande finns en risk att BUP får ett oreglerat tilläggsuppdrag.

11 Konsekvenser av förslagen

Utredningen konstaterar att förslagen innebär ökade kostnader för regionen. Region Norrbotten bedömer dock att utredningens uppskattning av ökade kostnader för regionen, särskilt för barn och ungdomspsykiatri, sannolikt är underskattad.

Regionen förutser flera konsekvenser av förslagen:

- ökad efterfrågan på läkartid och specialistkompetens, inklusive mer tid för intyg, utlåtanden och sakkunniguppdrag
- minskad tillgänglighet för klinisk vård
- risk för att vårdinsatser för barn och unga med psykisk ohälsa och sjukdom trängs undan om sakkunniguppdrag finansieras inom befintliga ramar
- ökad administrativ och juridisk arbetsbelastning
- högre krav på dokumentation och rättssäkra formuleringar än vid kliniskt behandlingsarbete
- risk för ojämlikhet mellan regioner, där regioner med bristfällig bemanning inom BUP riskerar större negativa konsekvenser, vilket kan motverka ambitionen om likvärdig vård och behandling.